

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

12 oktober 2001

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 427^{quater} van het
Gerechtigd Wetboek**

(ingediend door de heer Fred Erdman)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

12 octobre 2001

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 427^{quater} du
Code judiciaire**

(déposée par M. Fred Erdman)

SAMENVATTING

Een tuchtrechtelijk veroordeelde magistraat kan een verzoek tot herziening richten aan het tuchtorgaan dat hem heeft gestraft indien hij aantoonde over een nieuw element te beschikken. Het Arbitragehof heeft geoordeeld dat twee aspecten van deze regeling inzake herziening op een niet verantwoorde wijze verschillen van de regeling inzake herziening in strafzaken. De indiener beoogt de tuchtregeling voor magistraten aan te passen aan dit arrest.

RÉSUMÉ

Un magistrat sanctionné par une peine disciplinaire peut adresser une demande en révision à l'organe disciplinaire qui l'a sanctionné pour autant qu'il justifie d'un élément nouveau. La Cour d'arbitrage a estimé que deux aspects de ce régime en matière de révision diffèrent de manière injustifiée du régime applicable en ce qui concerne la révision en matière pénale. La présente proposition vise à adapter le régime disciplinaire applicable aux magistrats en fonction de cet arrêt de la Cour d'arbitrage.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Plenum (witte kaft)	PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)	COM :	Réunion de commission (couverture beige)

<p>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers <i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i></p> <p>Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : alg.zaken@deKamer.be</p>	<p>Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : aff.generales@laChambre.be</p>
---	---

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Arbitragehof heeft met zijn arrest van 8 mei 2001 nr. 54/2001 bepaalde delen van artikel 427*quater* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 7 mei 1999 tot wijziging, wat het tuchtrecht voor de leden van de rechterlijke orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek, vernietigd.

Het kwestieuze artikel voorziet voor de magistraten die een sanctie hebben opgelopen in de mogelijkheid om een herziening van de hun opgelegde tuchtstraffen te vragen.

Krachtens het vierde lid is de hoorzitting of de oproeping van betrokkene slechts vereist indien het tuchtorgaan het verzoek ontvankelijk acht, maar volgens de letterlijke bewoordingen zou de hoorzitting of oproeping slechts vereist zijn in zoverre het tuchtorgaan het verzoek gegrond acht. Het Arbitragehof vond die beperking incoherent en onverdedigbaar en heeft ze dan ook vernietigd.

Volgens de tweede zin van het zesde lid van artikel 427*quater* mag pas na afloop van een termijn van zes jaar een nieuw verzoek tot herziening worden ingediend. Volgens het Arbitragehof is er geen reden om ter zake een termijn vast te stellen en het heeft het desbetreffende gedeelte van de bepaling dus ook vernietigd.

Het verzoekschrift dat aan het Arbitragehof was toegezonden was een beroep tot vernietiging tegen de wet van 7 mei 1999 en betrof ook andere artikelen. Voor wat de andere artikelen betreft heeft het Hof het verzoek als niet gegrond afgewezen, wijzende op de specificiteit van het tuchtrecht van magistraten. Het is belangrijk te onderstrepen dat de procedures van de artikelen 427*ter* en 427*quater* van het Gerechtelijk Wetboek (de eerste betreft een procedure van herstel in eer en rechten terwijl de tweede een verzoek tot herziening betreft) essentieel van elkaar verschillen, zoals het Arbitragehof beklemtoont in de motivering van het arrest.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Het betreft hier het statuut van de magistratuur in boek 2 van het Gerechtelijk Wetboek. In die omstandigheden is het dus wel een aangelegenheid die be-

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Par son arrêt n° 54/2001 du 8 mai 2001, la Cour d'arbitrage a annulé certains éléments de l'article 427*quater* du Code judiciaire introduit, par la loi du 7 mai 1999 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'Ordre judiciaire.

L'article en question prévoit que les magistrats sanctionnés par une peine disciplinaire pourront demander la révision des peines disciplinaires qui leur ont été infligées.

En vertu de l'alinéa 4, l'organe disciplinaire n'est tenu d'entendre ou de convoquer l'intéressé que s'il estime la demande recevable, mais, selon la lettre de la loi, l'audition ou la convocation de l'intéressé n'est exigée que dans la mesure où l'organe disciplinaire estime que la demande est fondée. La Cour d'arbitrage a estimé que cette restriction est incohérente et injustifiable et l'a dès lors annulée.

En vertu de la deuxième phrase de l'alinéa 6 de l'article 427*quater*, il n'est permis d'introduire une nouvelle demande en révision qu'après l'expiration d'un délai de six ans. La Cour d'arbitrage a estimé qu'il n'y avait aucune raison de fixer un délai en la matière et a dès lors annulé la partie correspondante de la disposition.

La requête adressée à la Cour d'arbitrage contenait un recours en annulation de la loi du 7 mai 1999 et concernait également d'autres articles. En ce qui concerne ceux-ci, la Cour d'arbitrage a estimé que la requête n'était pas fondée, compte tenu de la spécificité du droit disciplinaire applicable aux magistrats. Il est important de souligner que les procédures visées aux articles 427*ter* et 427*quater* du Code judiciaire (le premier concerne une procédure de réhabilitation, tandis que le second concerne une demande en révision) sont fondamentalement différentes, comme l'a souligné la Cour d'arbitrage dans la motivation de son arrêt.

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Article 1er

La loi proposée concerne le statut de la magistrature défini dans le livre 2 du Code judiciaire. Dans ces conditions, il s'agit donc bien d'une matière visée à

doeld is door artikel 77 van de Grondwet : het is dus een volledig bicamerale materie.

Art. 2

I. In artikel 2 wordt, ingevolge de vernietiging door het Arbitragehof, het vierde lid en het zesde lid van artikel 427quater van het Gerechtelijk Wetboek gewijzigd.

Het Arbitragehof, in het bedoelde arrest, zegt uitdrukkelijk «de herziening is een buitengewone maatregel in het tuchtrecht, zodat het, in beginsel, niet mogelijk is de situatie van de tuchtrechtelijk veroordeelde magistraat te vergelijken met andere categorieën van personen die met hen vergelijkbaar zouden zijn (...). Onder voorbehoud van de (...) vermelde verschillen, dient artikel 427quater van het Gerechtelijk Wetboek te worden vergeleken met de bepalingen van de artikelen 443 tot 447bis van het Wetboek van Strafvordering».

De eerste wijziging betreft het vierde lid van het voornoemd artikel, dat luidde als volgt: «Als het tuchtorgaan waarbij de zaak rechtsgeldig aanhangig is gemaakt, het verzoek van betrokkene gegrond acht, doet het uitspraak na betrokkene gehoord of behoorlijk opgeroepen te hebben».

Met betrekking tot deze wetsbepaling motiveert het Arbitragehof zijn vernietiging als volgt «Zoals het vierde lid van artikel 427quater is opgesteld, vereist het enkel dat de betrokkene wordt gehoord of opgeroepen indien het tuchtorgaan de aanvraag gegrond acht. Een dergelijke bepaling is ongerijmd, vermits zij laat verstaan dat het tuchtorgaan de aanvraag reeds gegrond zou moeten hebben geacht, wanneer de betrokkene verzoekt zich te verdedigen. Teneinde een verschil in behandeling te vermijden dat niet kan worden verantwoord, dienen, in het vierde lid, de woorden «Als», «het verzoek van .betrokkene gegrond acht» en «het» te worden vernietigd.» (overweging B.18.3. van het arrest van 8 mei 2001).

Aan deze vernietiging wordt dan ook gevolg gegeven door de voorgestelde wetswijziging onder artikel 2.A.

II. Een tweede wijziging van hetzelfde artikel dringt zich op in het zesde lid, dat nu luidt als volgt «Die beslissing is niet: vatbaar voor beroep. Betrokkene kan om de zes jaar een nieuw verzoek indienen». Met betrekking tot de vernietiging die op dit punt wordt uitgesproken motiveert het Arbitragehof zijn beslissing als

l'article 77 de la Constitution: c'est dès lors une matière obligatoirement bicamérale.

Art. 2

I. L'article 2 modifie les alinéas 4 et 6 de l'article 427quater du Code judiciaire, à la suite de leur annulation par la Cour d'arbitrage.

Dans l'arrêt visé, la Cour d'arbitrage déclare expressément que «la révision est une mesure exceptionnelle en matière disciplinaire, de sorte qu'en principe, il n'est pas possible de comparer la situation des magistrats condamnés disciplinairement à d'autres catégories de personnes qui leur seraient comparables (...). Sous réserve des différences mentionnées (...), il convient de comparer l'article 427quater du Code judiciaire avec les dispositions des articles 443 à 447bis du Code d'instruction criminelle ».

La première modification concerne l'alinéa 4 de l'article précité, alinéa aux termes duquel : « L'organe disciplinaire valablement saisi, estimant fondée la demande de l'intéressé, statuera après avoir entendu ou dûment convoqué l'intéressé. »

En ce qui concerne cette disposition légale, la Cour d'arbitrage motive son annulation comme suit : « Tel qu'il est rédigé, l'alinéa 4 de l'article 427quater n'exige l'audition ou la convocation de l'intéressé que si l'organe disciplinaire estime la demande fondée. Une telle disposition est incohérente puisqu'elle laisse entendre que l'organe disciplinaire devrait déjà avoir considéré la demande comme fondée pour inviter l'intéressé à se défendre. Afin d'éviter une différence de traitement injustifiable, il convient d'annuler, à l'alinéa 4, les mots : « estimant fondée la demande de l'intéressé » ». (considérant B.18.3. de l'arrêt du 8 mai 2001).

L'article 2.A. de la présente proposition de loi vise dès lors à tenir compte de cette annulation.

II. Une deuxième modification du même article s'impose à l'alinéa 6, libellé actuellement comme suit : « Cette décision n'est pas susceptible d'appel, l'intéressé pouvant réintroduire une nouvelle demande tous les six ans ». En ce qui concerne l'annulation prononcée sur ce point, la Cour d'arbitrage motive sa déci-

volgt: «Doordat de wetgever het slechts mogelijk maakt een nieuwe aanvraag tot herziening in te dienen nadat een termijn van zes jaar is verlopen heeft hij een maatregel genomen die geen equivalent heeft in strafzaken en waarvan men de verantwoording niet inziet. Hoewel die termijn kan worden verantwoord op het vlak van het eerherstel, waar het erom gaat de straf uit te wissen zonder dat de schuld van de betrokkene opnieuw in het geding wordt gebracht, is er geen enkele reden, wanneer de veroordeelde een nieuw element aanvoert waaromtrent hij bij zijn aanvraag tot herziening een verslag voegt, om zes jaar te wachten alvorens die aanvraag in te dienen. De magistraat en het gerecht hebben daarentegen er belang bij zo snel mogelijk te kunnen overgaan tot onderzoeksverrichtingen die eventueel noodzakelijk zijn bij het onderzoek van de gegrondheid van de aanvraag. In het zesde lid van artikel 427quater dienen de woorden «Betrokkene kan om de zes jaar een nieuw verzoek indienen» te worden vernietigd». (punt B.18.5. van het arrest van 8 mei 2001).

Het moet worden onderstreept dat hiermee het Arbitragehof duidelijk aanstipt dat er geen wijziging moet worden aangebracht aan artikel 427ter, vijfde lid, waar ook, dan met betrekking tot het verzoek tot herstel in eer en rechten, wordt bepaald: «Betrokkene kan om de zes jaar een nieuw verzoek indienen». Anderzijds verwijst het Arbitragehof impliciet, eens te meer, naar de procedure van herziening van strafrechtelijke veroordelingen omschreven in artikel 443 e.v. van het Wetboek van Strafvordering, waar geen enkele tijdsbepaling opgenomen is voor het indienen van een nieuwe aanvraag.

Artikel 2, B) beantwoordt aan de vernietiging uitgesproken door het Arbitragehof.

Fred ERDMAN (SP)

sion comme suit : « En permettant de ne réintroduire une nouvelle demande de révision qu'après l'expiration d'un délai de six ans, le législateur a pris une mesure qui n'a pas d'équivalent en droit pénal et dont on n'aperçoit pas la justification. Si ce délai peut se justifier en matière de réhabilitation, où il s'agit d'effacer la peine sans que la culpabilité de l'intéressé soit remise en cause, il n'y a aucune raison, lorsque le condamné invoque un élément nouveau au sujet duquel il joint un rapport à sa demande de révision, d'attendre six ans pour introduire celle-ci. Au contraire, il est de l'intérêt du magistrat et de la justice de pouvoir effectuer le plus vite possible les vérifications éventuellement nécessaires à l'examen du fondement de la demande. Il convient d'annuler, à l'alinéa 6 de l'article 427quater, les mots « l'intéressé pouvant introduire une nouvelle demande tous les six ans ». (point B.18.5. de l'arrêt du 8 mai 2001).

Il y a lieu de souligner que la Cour d'arbitrage précise qu'aucune modification ne doit être apportée à l'article 427ter, alinéa 5, qui prévoit aussi, certes en ce qui concerne la demande de réhabilitation, que l'intéressé peut « réintroduire une nouvelle demande tous les six ans ». D'autre part, la Cour d'arbitrage renvoie une fois encore, implicitement, à la procédure de révision des condamnations pénales, organisée par les articles 443 et suivants du Code d'instruction criminelle, qui ne prévoient aucun délai pour l'introduction d'une nouvelle demande.

L'article 2, B), trouve son fondement dans la décision d'annulation de la Cour d'arbitrage.

WETSVOORSTEL

 Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 427*quater* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 7 mei 1999, wordt gewijzigd als volgt :

A. het vierde lid wordt vervangen als volgt :

«Het tuchtorgaan waarbij de zaak rechtsgeldig ahangig is gemaakt doet uitspraak na betrokkene gehoord of behoorlijk opgeroepen te hebben.»;

B. in het zesde lid, vervallen de woorden «Betrokkene kan om de zes jaar een nieuw verzoek indienen».

18 juli 2001

Fred ERDMAN (SP)

PROPOSITION DE LOI

 Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 427*quater* du Code judiciaire, inséré par la loi du 7 mai 1999, sont apportées les modifications suivantes :

A. l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

« L'organe disciplinaire valablement saisi statuera après avoir entendu ou dûment convoqué l'intéressé. » ;

B. à l'alinéa 6, les mots « ,l'intéressé pouvant réintroduire une nouvelle demande tous les six ans » sont supprimés.

18 juillet 2001